

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 69
din 19.05.2010**

Dosar nr.: 274/2009

Petiția nr.: 6600/01.07.2009

Petent: B G

Reclamat: Primăria municipiului București, Consiliul General al municipiului București, prin reprezentant legal

Obiect: tergiversarea alocării unei locuințe convenabile și a unui spațiu comercial

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. B G , cu domiciliul în

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

I.2.1. Primăria municipiului București, cu sediul în Bd. Regina Elisabeta, nr.47, sector 5, București

I.2.2. Consiliul General al municipiului București, cu sediul în Bd. Regina Elisabeta, nr.47, sector 5, București

II. Obiectul sesizării

2.1. Sesizarea petentului vizează tergiversarea alocării unei locuințe convenabile și a unui spațiu comercial, deși este beneficiar al Legii nr. 341/2004 privind Legea Recunoștinței.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Prin pângerea înregistrată cu nr. 6600 din 01.07.2009, petentul arată că este beneficiar al Legii nr. 341/2004 privind Legea Recunoștinței, a depus și

efectuat toate demersurile legale pentru obținerea unei locuințe și a unui spațiu comercial, însă solicitările sale nu au fost soluționate.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa nr. 6825 din 14.07.2009 a fost citat petentul. Prin adresa nr. 6823 din 14.07.2009 a fost citată Primăria municipiului București, prin reprezentant, iar prin adresa nr. 6824 din 14.07.2009 a fost citat Consiliul General al municipiului București, prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 28.07.2009. La termen părțile nu s-au prezentat. Prin adresa nr. 7226 din 29.07.2009, Primăria municipiului București a comunicat punctul său de vedere.

4.3. Urmare petiției, astfel cum a fost formulată, în temeiul art. 22 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.O. nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul a invocat din oficiu excepția tardivității introducerii acesteia la Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

4.4. Prin adresele înregistrate cu nr. 7269/30.07.2009, 7270/30.07.2009 și 7271/30.07.2009 din 23.07.2008, excepția de tardivitate a introducerii plângerii motivată, a fost comunicată părților având în vedere că aspectele din sesizare exced termenului prevăzut de art. 20 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

4.5. Consiliul a acordat petentului termen pentru exprimarea propriilor apărări până la data de 28.08.2009. Petentul nu a transmis propriile apărări.

4.6. Dosarul a fost dezbătut și soluționarea amânată urmare deliberărilor din data de 29.10.09, 03.11.09, 12.11.09, 26.11.09. În perioada 28 noiembrie 2009 – 22 aprilie 2010, Colegiul CNCD s-a aflat în imposibilitate de a organiza deliberări. Urmare încetării succesive a mandatelor a 6 membri în Colegiul CNCD, s-a declanșat procedura de numire de către Parlamentul României, potrivit art. 22 alin. 2 și art. 24 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 27/20.04.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 22.04.2010 au fost numiți noii membri ai Colegiului CNCD. Dosarul a fost soluționat în data de 19.05.2010.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Pe fond, petentul arată că statul român i-a conferit calitatea de „Luptător cu merite deosebite”, iar prin Legea nr. 341/2004 privind Recunoștința, Parlamentul României a dispus ca acesta să beneficieze de anumite drepturi, prevăzute în art. 5, art. 12 și art 13 ale legii.

5.1.2. Petentul susține că de 15 ani a depus și a efectuat toate demersurile legale pentru obținerea unei locuințe convenabile și a unui spațiu comercial conform prevederilor art. 5 din legea mai sus menționată, însă nu a beneficiat de aceste drepturi nici până în prezent.

5.1.3. Petentul arată că autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure aplicarea legii conform jurământului propriu depus la investire și a sarcinilor de serviciu, lucru pe care Primarul general al municipiului București prin Direcția Socială, Direcția Patrimoniu și membrii Consiliului General al municipiului București nu îl aplică.

5.1.4. De asemenea, petentul susține că instituțiile publice au obligația să realizeze acțiuni de combatere a marginalizării sociale conform Legii nr. 116/2002, să faciliteze accesul la o locuință civilizată.

Sușinerile Primăriei Municipiului București

5.2.1. Primăria municipiului București arată că prin Dispoziția Primarului General al municipiului București nr. 516/17.04.2009 a fost numită Comisia de analiză a dosarelor solicitanților de spații cu altă destinație decât cea de locuință pentru beneficiari ai Legii nr. 341/2004.

5.2.2. Astfel cum rezultă din adresa nr. SPFCMTPFCVD/mp/1556/21.05.2009 (anexată la dosar), a Direcției de Asistență Socială a municipiului București "dosarul domnului B G a fost înaintat Comisiei de analiză a dosarelor solicitanților de spații cu altă destinație decât cea de locuință constituită în baza Dispoziției primarului împreună cu toate documentele regăsite în arhiva instituției cu privire la solicitările formulate în temeiul Legii nr. 42/1990."

5.2.3. De asemenea, Primăria municipiului București arată că deciziile Comisiei vor fi aduse la cunoștința solicitanților urmând ca după definitivarea listei de priorități și adoptarea HCGMB de aprobare a listei cuprinzând ordinea de atribuire a spațiilor aceasta să fie făcută publică prin afișare și pe site-ul instituției (www.pmb.ro)

5.2.4. În ceea ce privește atribuirea unei locuințe, Primaria municipiului București arată că Primăria Sectorului 4 are atribuții cu privire la acest aspect al sesizării.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. Luând act de plângere precum și de susținerile părților în cauză, Colegiul urmează a analiza excepția tardivității introducerii sesizării la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Din acest punct de vedere, Colegiul observă că petentul nu a formulat apărări față de excepția invocată și susținerile părții reclamate. În raport de obiectul petiției, astfel cum rezultă din modul în care este redactat, corelativ circumstanțierii faptelor rațiune tempore, Colegiul Director constată că, în speță, alegația săvârșirii faptelor de discriminare este strâns

legată de un cumul de acte sau fapte ce s-au desfășurat pe parcursul unei perioade îndelungate de timp. În acest sens, Colegiul observă că petentul s-a adresat instituțiilor reclamate „de 15 ani” efectuând demersuri legale pentru obținerea unei locuințe și a unui spațiu comercial în condițiile legii nr. 341/2004.

6.2. Din înscrisurile depuse la dosar, Colegiul reține că petentul s-a adresat părții reclamate cu cereri, între altele, înregistrate cu nr. 6556/1 din 13.04.1995, nr. 2584/18.01.2002, nr. 2222/6 din 17.06.2003, nr. 27611/10.06.2004, nr. 49291 din 16.12.2004, nr. 431945/ 13.01.2005, nr. 434693 din 26.01.2005, nr. 438049/10.02.2005, nr. 578149 din 03.11.2006, nr. 625436 din 27.04.2007, nr. 1629 din 08.06.2007, nr. 1673 din 12.06.2007, nr. 3457 din 15.11.2007, nr. 734268 din 16.05.2008. Partea reclamată a răspuns cererilor petentului, prin reprezentant legal sau prin departamentele de specialitate, între altele, prin adresele înregistrate cu nr. 3392 din 25.01.2002, nr. 2379/6 din 25.06.2003, nr. 1025 din 24.06.2004, nr. 5161/6 din 22.09.2004, nr. 207 din 13.01.2005, nr. 1583 din 04.02.2005, nr. 16914/12.08.2005, nr. 624 din 11.05.2007, nr. 628 din 04.05.2007, nr. 3457 din 20.11.2007, nr. 25 din 04.01.2008.

6.3. În raport cu aceste observații de fapt, coroborat prevederilor art. 20 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director reține că „(1) Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei”. Corelativ circumstanțierii faptelor de discriminare rațiune tempore, termenul prevăzut în art. 20 alin.1 este un termen de procedură, reprezentând intervalul de timp înăuntrul căruia trebuie îndeplinit actul de sesizare al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la săvârșirea unor fapte sau acte de discriminare. Din interpretarea alin.1 al art. 20, Colegiul Director reține că legiuitorul a instituit un termen legal, circumscris unui interval determinat de timp, în speță, de un an de zile, care începe să curgă de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință petentul de săvârșirea ei, constituind astfel un termen peremptoriu.

6.4. Față de aspectele reținute mai sus, în raport cu introducerea petiției la CNCD cu nr. 6600 din 01.07.2009, Colegiul observă că faptele deduse soluționării exced, în parte, termenului de 1 an prevăzut de O.G. nr. 137/2000. Petentul a luat cunoștință de faptele ce fac obiectul plângerii (n.n. neacordarea unei locuințe și a unui spațiu comercial), acest aspect fiind confirmat de însăși înscrisurile depuse la dosar care datează din anii 2004, 2005 respectiv 2007 și anterior datei de 01.07.2008. Această situație, evidențiază, în esență, faptul că petentul a luat cunoștință de săvârșirea faptelor imputate. De altfel, în speță nu se poate reține niciun factor ce ar fi împiedat, pe parcursul acestei perioade de timp, exercitarea unei acțiuni în fața CNCD, în condițiile prevăzute de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Din acest punct de vedere, Colegiul urmează a admite excepția tardivității introducerii cererii cu privire la aspectele din plângere ce exced termenul de 1 an.

6.5. Corelativ faptelor imputate care se încadrează în termenul de 1 an de la data săvârșirii sau de la data la care putea să ia cunoștință petentul de săvârșirea acestora, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției

din 3.09.1992, petentul a obținut titlul de „luptător pentru victoria revoluției române din decembrie 1989”; prin certificatul nr. 15732 din 6.05.1997 i s-a recunoscut calitatea de „luptător pentru victoria revoluției române din decembrie 1989 remarcat prin fapte deosebite”, iar prin certificatul cu nr. 00227 din 25.04.2007 se stipulează ca „beneficiază de drepturile conferite de legea nr. 341/2004 potrivit calitatii dobândite”.

6.10. Colegiul observă că potrivit art. 5 alin.1 lit. a și c din legea nr. 341/2004: „Persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) (n.n. „Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989”)... beneficiază, ... și de următoarele drepturi: a) prioritate în asigurarea unei locuințe din fondul disponibil de locuințe sociale, în localitatea de domiciliu, dacă nu au deținut în proprietate o altă locuință până la data atribuirii; ... c) cumpărarea sau închirierea cu prioritate, fără licitație, din fondul de stat, a unui spațiu comercial sau de prestări servicii corespunzător, cu o suprafață utilă de până la 100 mp, inclusiv în indiviziune, sau concesionarea ori închirierea cu prioritate, fără licitație, a unei suprafețe de teren de până la 100 mp din domeniul public pentru construirea unui spațiu comercial sau de prestări servicii, cu o clauză de neînstrăinare timp de 10 ani de la data dobândirii;...”

6.11. Din analiza actelor aflate la dosar rezultă fără îndoială că petentul se situează în câmpul de aplicare al legii nr. 341/2004 iar în această calitate este îndrituit să solicite beneficul drepturilor stipulate de acest act normativ. Persoanelor care dețin calitatea prevăzută de art. 3 alin. 1 lit.b, legiuitorul le instituie un drept de prioritate în asigurarea unei locuințe din fondul disponibil de locuințe sociale respectiv cumpărarea sau închirierea cu prioritate a unui spațiu comercial sau a unei suprafețe de teren. Desigur, dreptul la prioritate în asigurarea unei locuințe nu este disociat de neîndeplinirea oricăror condiții sau formalități, de vreme ce legiuitorul plasează acest beneficiu corelativ fondului disponibil de locuințe sociale și nedeținerii în proprietate a unei alte locuințe până la data atribuirii.

6.12. Astfel, în condițiile prevăzute de legea locuinței nr. 114/1996, locuința socială se atribuie persoanelor a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței. Pe de altă parte, din fondul disponibil de locuințe sociale, autoritățile administrației publice locale repartizează aceste locuințe mai multor categorii de persoane cu o situație economică dificilă, motiv pentru care legiuitorul, în legea nr. 114/1996 cu modificările și completările ulterioare, a prevăzut condiții și ordine de priorități cu referire explicită la anumite categorii de persoane. Ca atare, locuințele sociale se repartizează pe baza unor criterii stabilite anual și pe baza unei ordini de priorități stabilită prin lege. În acest sens, art. 43 din legea nr. 114/1996 prevede că: „Locuințele sociale se repartizează (...) pe baza criteriilor stabilite anual (...), și de ele pot beneficia, în ordinea de prioritate stabilită potrivit legii, următoarele categorii de persoane: persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I și II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii și văduvele de război, beneficiarii prevederilor Legii

recunoștinței față de eroii-martiri și luptatorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brasov din noiembrie 1987, ai prevederilor legii nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, și ai prevederilor Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, alte persoane sau familii îndreptățite”.

6.13. În acest context, devine evident că însăși legiuitorul a prevăzut că vulnerabilitatea socio-economică poate afecta în mod deosebit anumite categorii de persoane, motiv pentru care acestea sunt enumerate limitativ în cuprinsul textului art. 43 ce are în vedere categorii de persoanele care se bucură, în virtutea legii, de prioritate în asigurarea unei locuințe sociale. Așadar, asigurarea unei locuințe sociale are în vedere situațiile obiectiv diferite în care se află mai multe categorii vulnerabile de persoane, motiv pentru care legiuitorul nu doar le-a enumerat limitativ în legea cadru (n.n. legea locuinței) sau în legile ce reglementează situația acestora (n.n. a se vedea în același sens prioritățile prevăzute în asigurarea locuinței incluse în legea nr. 448/2006 privind protecția persoanelor cu handicap) dar a prevăzut și necesitatea unor criterii de repartizare, ce se întocmesc anual de către autoritățile locale în asigurarea unei locuințe sociale.

6.14. Desigur, așa cum rezultă din actele dosarului, petentul s-a adresat părții reclamate și a înregistrat la registratura Primăriei municipiului București cererea cu nr. 817976 din 27.03.2009 prin care solicita atribuirea sub forma închirierii sau concesiunii fără licitație a unei suprafețe de 100 mp teren intravilan din domeniul public cu destinația construire spațiu comerical precum și 500 mp intravilan necesar construirii unei locuințe. De asemenea, prin cererile cu nr. 1161 din 09.01.2009, nr. 307 din 7.01.2009, nr. 350 din 07.01.2009 și nr. 151 din 07.01.2009, petentul s-a adresat Primăriilor Sectorului 2, Sectorului 3, Sectorului 4 și Sectorului 5 din București cu privire la acordarea unei locuințe.

6.15. Se reține, de asemenea, că prin dispoziția Primarului General al municipiului București nr. 516/17.04.2009 a fost numită Comisia de analiză a dosarelor solicitanților de spații cu altă destinație decât cea de locuință pentru beneficiari ai Legii nr. 341/2004. În același sens, dosarul petentului a fost înaintat Comisiei de analiză a dosarelor solicitanților de spații cu altă destinație decât cea de locuință constituită în baza Dispoziției primarului împreună cu toate documentele regăsite în arhiva instituției cu privire la solicitările formulate în temeiul Legii nr. 42/1990.” (A se vedea infra parag. 5.2.1.- 5.2.2.)

6.16. Or, luând act de susținerile părților și înscrisurile depuse la dosar, raportat la prevederile art. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată, Colegiul ia act de faptul că petentul invocă în plângerea sa tratamentul diferit pe baza apartenenței la o categorie socială. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazul în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca

sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis. (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.)

6.17. Din acest punct de vedere, sub aspectul prevederilor art. 20 alin.6 din O.G. nr. 137/2000 republicată, în prezenta speță, Colegiul este de opinie că nu pot fi reținute prezumții de săvârșire a unor fapte de discriminare pe baza apartenenței la o categorie socială. O atare prezumție ar fi trebuit să permită cel puțin a se presupune existența unei legături de cauzalitate directă sau indirectă între criteriul invocat (apartenența la o categorie socială) și tratamentul diferit imputat în cauză (neacordarea priorității la asigurarea unei locuințe sau a unui teren). Or, înscrisurile aflate la dosar nu sunt de natură a evidenția mijloace vecine și conexe ce ar indica neacordarea priorității la asigurarea locuinței sociale sau a neînchirierii unui spațiu comercial sau teren pentru construirea unui spațiu comercial datorită apartenenței la o categorie socială, în speță aceea de luptător cu merite deosebite la revoluția română din decembrie 1989. Acest fapt trebuie coroborat existenței în plus și a unor alte categorii vulnerabile din punct de vedere socio-economic, care se află în situație comparabilă cu a petentului, cărora legiuitorul însăși le-a conferit dreptul de prioritate în obținerea unei locuințe sociale.

6.18. Este fără tăgadă faptul că petentul face parte din categoria persoanelor prevăzute de legea nr. 341/2004 și în această calitate poate beneficia de drepturile stipulate de acest act normativ. În plus, în condițiile în care a fost evacuat datorită restituirii imobilului proprietarului de drept, în subsidiar, situația petentului poate intra în câmpul de aplicare al art. 43 din legea nr. 114/1996 care se refera la acordarea locuinței sociale pentru persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari.

6.19. Însă, tocmai din acest punct de vedere, situația de fapt invocată în plângere pune în discuție drepturile subiective ale petentului indisolubil legate de alegația neaplicării prevederilor legii nr.341/2004. Or, în esență, neîndeplinirea obligațiilor stipulate de lege nu poate fi cenzurată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, deoarece Colegiul nu se poate substitui unei instanțe judecătorești de verificare a procedurilor de acordare a locuințelor sociale ori a închirierii de spații comerciale sau suprafețe de teren și nici instituțiilor de resort ori comisiilor de specialitate îndruidite prin lege să acorde beneficiile în speță. Acest fapt este determinat de lipsa unei prezumții de discriminare prima facie pe baza criteriului de apartenență la o categorie socială în cazul petentului. Dimpotrivă, se poate reține o prezumție ca în situația petentului se pot plasa și alte categorii sociale îndruidite la protecție similară, însă elementele probatorii

ale cauzei nu evidențiază diferențieri arbitrare. Alegațiile invocate în plângere pornesc tocmai de la premisa nerespectării legii. Or, astfel cum a statuat și Înalta Curte de Casație și Justiție „O.G. nr. 137/2000 analizează fapte de discriminare care prin criteriile mai sus anunțate (n.n. art. 2 alin.1) se diferențiază de fapte care sunt de natură să producă aceleași consecințe, dar intră sub incidența altor acte normative”. (A se vedea Decizia nr. 1530 din 19 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție)

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu majoritate de voturi (5 pentru, 1 împotriva)** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția tardivității introducerii plângerii cu privire la aspectele din plângere ce exced termenul de 1 an;
2. Nu pot fi reținute aspecte ce intră sub incidența prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată
2. Clasarea dosarului;
3. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;
4. O copie a hotărârii se va transmite părților: B G , cu domiciliul în ; Primăria municipiului București, cu sediul în Bd. Regina Elisabeta, nr.47, sector 5, București; Consiliul General al municipiului București, cu sediul în Bd. Regina Elisabeta, nr.47, sector 5, București

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc – Președinte

GERGELY Dezideriu – Membru

HALLER Istvan – Membru

PANFILE Anamaria – Membru

POP Ioana Liana – Membru

VASILE Alexandru Vasile – Membru

**Opinie separată exprimată de membrul în Colegiu, Haller István cu privire la
refuzul de a acorda petentului spațiu cu altă destinație decât locuință**

1. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), la art. 2, oferă următoarele definiții pentru discriminare: (1) *Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice. [...]* (3) *Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.* (4) *Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.*

Astfel se poate considera discriminare: • o diferențiere; • bazată pe un criteriu; • care atinge un drept; • fără să existe o justificare obiectivă.

2. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”. Curtea a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, Curtea a concluzionat că „*dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile*”.

În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

Diferențierea trebuie să se bazeze pe comparația față de alte persoane, grupuri sau comunități (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 3: „*Exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile*.”).

În cazul de față, petentul se află într-o situație diferită față de alte persoane, fiind luptător al Revoluției Române cu merite deosebite, și, conform prevederilor legale (**Legea recunoștinței nr. 341/2004**), ar trebui să se bucure de prioritate în acordarea de spații cu altă destinație decât locuință.

În consecință, există o situație de diferențiere.

3. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu. Se poate invoca orice criteriu (**O.G. nr. 137/2000**, art. 2 alin. 1: [...] „*pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu*” [...]; **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului** (în continuare **Protocolul 12**), art. 1 alin. 1: [...] „*fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație*”), iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

În cazul de față criteriul este calitatea specială a petentului, și anume luptător al Revoluției Române cu merite deosebite, care ar fi motivat un tratament preferențial, conform prevederilor legale (**Legea recunoștinței nr. 341/2004**).

În consecință, există un criteriu de diferențiere.

4. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (**O.G. nr. 137/2000**, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; **Protocolul 12**, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]”).

În cazul de față dreptul este cel prevăzut de **Legea recunoștinței nr. 341/2004**, de a beneficia de acordarea unui spațiu cu altă destinație decât locuință.

În consecință, există un drept atins prin diferențiere.

5. Diferențierea nu reprezintă discriminare dacă pentru această diferențiere există o justificare obiectivă (**O.G. nr. 137/2000**, art. 2 alin. 3: [...] „în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare”).

Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.

Privind justificarea obiectivă, prin juresprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968);
- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008);
- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

În analiza scopului legitim, trebuie analizat existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere (spre exemplu, conform **Convenției europene a drepturilor omului**, libertatea de exprimare poate fi restrâns pentru următoarele scopuri legitime: pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești).

În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

În cazul de față reclamatul a invocat lipsa spațiilor, fără să depună probe în acest sens, nu a arătat că toate cererile privind acordarea de spații comerciale, spații pentru partide politice sau alte spații similare au fost refuzate. Justificarea obiectivă nefiind probată de reclamat, nu poate fi luată în considerare. Pe de o parte se poate aplica regula dreptului comun conform căreia partea care susține trebuie să și probeze, pe de altă parte se poate aplica și principiul împărțirii sarcinii probei (**O.G. nr. 137/2000**, art. 20 alin. 6: „Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.”

Împărțirea sarcinii probei este un principiu aplicat ferm în domeniul discriminării de Curtea Europeană de Justiție (ex.: **Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE**, 10 martie 2005, **Regina împotriva Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez**, 9 februarie 1999, **B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive**, 3 octombrie 2006, **Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV**, 10 iulie 2008, **Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting**, 30 martie 2000).

Acest principiu este aplicat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului: „în această materie [a discriminării] se aplică inversarea sarcinii probei, astfel dacă un applicant arată existența unui tratament diferențiat, Guvernul are obligația de a demonstra că această diferențiere de tratament este justificat obiectiv” (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008); „privind existența elementelor susceptibile de a constitui probe pentru a transfera sarcina probei către stat, nu există impedimente procedurale în a admite probe sau formule predefinite aplicabile în aprecierea acestora; o astfel de concluzie este sprijinită de evaluarea liberă a probelor, inclusiv un astfel de raționament decurge din faptele și observațiile părților contractante; probele pot decurge din coexistența a unor indicii ori prezumții suficient de puternice, precise și concordante; în plus, nivelul convingerii necesare pentru a ajunge la o concluzie particulară și, referitor la acesta, privind distribuirea sarcinii probei este legat intrinsec de specificitatea faptelor, natura susținerilor și dreptului invocat” (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

În consecință, nu există o justificare obiectivă probată de reclamat.

6. Având în vedere aceste constatări, consider că reclamatul a discriminat petentul, conform art. 2 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

7. Fapta de discriminare se încadrează în prevederile art. 10 lit. h a O.g. nr. 137/2000, republicată, conform căreia „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin [...] h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.*”

O astfel de faptă se sancționează contravențional, de la 400 la 4.000 lei, conform art. 26 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată. Fiind vorba de o faptă continuă, amenda nu se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei (**Ordonanța nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor**, actualizată, art. 13: „(1) Aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei. (2) În cazul contravențiilor continue termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data constatării faptei. Contravenția este continua în situația în care încălcarea obligației legale durează în timp.”)

Data redactării 01.06.2010

Hotărâre redactată: G.D., Opinie sep. red. I.H., Tehnored. A.P., 3 exemp

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

